

19. Stärkt arbetslöshetsförsäkring

I Sverige har arbetslösheten ända sedan nittiotalskrisen har varit högre än vårt ersättningssystem egentligen är utformat för. I takt med en stigande arbetslöshet och fler tidsbegränsande anställningar är inte a-kassan generell på samma sätt som när den utformades. Arbetslöshetsförsäkringen, liksom andra socialförsäkringar, är utformad efter en mallarbetstagare som arbetar regelbundet (tillsvidare) och på heltid.

Tidsbegränsat anställda, deltidsarbetande och egenföretagare har idag svårt att kvalificera sig för socialförsäkringarna. Trösklarna utgörs framförallt av arbetsvillkoret och medlemsvillkorets utformning. Därutöver är det många som upplever att de inte har råd att vara med i en a-kassa, i synnerhet lågavlönade grupper med osäkra anställningsformer.

Många av dem är arbetarkvinnor, i välfärden, handeln och inom hotell och restaurangnäringen. Nästan var tredje kommunalarbetare är tidsbegränsat anställd och var fjärde kommunalarbetare arbetar kort deltid, dvs. en deltid som understiger 27 timmar i veckan, och uppfyller därmed inte arbetsvillkoret i a-kassan.

År 2019 var 70 procent av arbetskraften medlemmar i en a-kassa. Men endast 4 av 10 arbetslösa fick ersättning från a-kassan.¹ Arbetslöshet utan att vara kvalificerad för a-kasseersättning är det vanligaste skälet att beviljas försörjningsstöd av kommunen - ett försörjningsstöd som ligger under vår egen fattigdomsgräns, det vill säga understiger 60 procent av medianinkomsten.² Ju färre som täcks av arbetslöshetsförsäkringen desto större kostnader för kommunerna.

År 2007 införde den dåvarande alliansregeringen ett antal åtstramningar av kvalifikationskraven för a-kasseersättning, bland annat: höjt arbetsvillkor från 70 till 80 timmar i månaden, utökat medlemsvillkor från 6 månader till 12 månader för inkomstrelaterad ersättning, slopad avdragsrätt för a-kasseavgiften och differentierade avgifter utifrån arbetslöshetsrisk - något som slog hårt mot LO-kollektivet och ledde till ett historiskt medlemsras.

Men i samband med coronakrisen har medlemsutvecklingen vänt uppåt. Medlemmarna i a-kassan ökade med 3 procent under marsmånad 2020, motsvarande 114 000 personer.³ Detta handlar dels om att många i kris drabbas av arbetslöshet eller känner sig oroliga för att drabbas av arbetslöshet, dels om att regeringen infört tillfälliga lättnader av medlemsvillkoret och arbetsvillkoret, samt höjt maxbeloppet för a-kasseersättning, som gör att fler faktiskt får tillgång till arbetslöshetsförsäkringens fulla inkomstskydd om de går med i en a-kassa. Det är äntligen "värt" att gå med i a-kassan, även för den som jobbar deltid eller tidsbegränsat.

Ett sänkt arbetsvillkor har en särskilt hög träffsäkerhet för kvinnodominerade yrken med hög andel tidsbegränsat anställda och deltidsarbetande och är på så vis en jämställdhetsreform.

Det är dags att laga revorna i arbetslöshetsförsäkringen. De tillfälliga förstärkningar av arbetslöshetsförsäkringen som regeringen gått fram med under coronakrisen har fackföreningsrörelsen länge efterfrågat. De borde därför göras permanenta och byggas vidare på. Så värnar vi trygghet i omställning och minskar inkomstklyftorna i samhället.

---

¹ Arbetslöshetsrapporten, Arbetsförmedlingen 2019

² Birnbaum, Simon (2012) *Basic income reconsidered. Social Justice, Liberalism and the Demands of Equality*. Palgrave Macmillan

³ Inspektions för arbetslöshetsförsäkringen (IAF) 15 april 2020

Därför yrkar jag/vi att

- att** arbetsvillkoret i a-kassan sänks för att fler atypiskt anställda med oregelbunden arbetstid ska kunna kvalificera sig till a-kassan
- att** medlemsvillkoret för rätt till inkomstrelaterad ersättning ändras i syfte att stärka a-kassans försäkringsprincip men samtidigt sänka tröskeln
- att** grundbeloppet för den som inte uppfyller kraven för inkomstrelaterad a-kasseersättning höjs
- att** ersättningsnivåerna i a-kassan årligen indexeras
- att** inkomstbortfallsprincipen stärks genom höjt maxbelopp (höjt tak)
- att** inkomstbortfallsprincipen stärks genom ökad procentuell ersättning
- att** det ska vara möjligt att bevilja inkomstrelaterad a-kasseersättning så snart medlemsvillkoret är uppfyllt, oavsett om arbetslösheten förnyats eller ej
- att** differentieringen av a-kasseavgiften avskaffas för att inte straffa ut grupper med högre arbetslöshetsrisk ur a-kassan
- att** avdragsrätten för a-kasseavgift återinförs

S kvinnor Stenungsund

Stenungsund 21/12 -20

